

Í dag leggja seks ummælarar til brots

Jóhan Samuelsen, Annika Joensen, Einar Petersen, Oddvør Johansen, Steintór Rasmussen og Rigmor Dam fara í hesi røð at skiftast um at ummæla og hugleiða um sendingar í útvarpi og sjónvarpi í ÚTSJÓN hvønn friggjadag

TURID KJOLBRO

At ummæla sendingar í útvarpi og sjónvarpi er ikki eitt nýtt tiltak í Sosialinum. Hetta hevur verið roynt fleiri ferðir áður, men eftir eina tíð er tótturin dottin niðurfyri. Nú eru seks fólk, sum hvør í sínum lagi duga skrivikynstrið og tora at hava og siga sína meining, til dystin fús. Hvønn friggjadag ummælir ein teirra sendingar í útvarpi og sjónvarpi farnu vikuna, og fyrstur er Jóhan Samuelsen í blaðnum í dag.

Jóhan Samuelsen var ein teirra, ið ummælti sendingar í síni tíð í Sosialinum. Hann er 52 ára gamal, er útbúgvin lærari, og hevur starvast í Kommunuskúlanum í Havn í skjótt 30 ár.

Hann hevur altíð fylgt væl við í falmenna kjakinum og blaðskrivning, og hevur javnan sagt sína hugsan alment um dagsins mál. Umframt tað, so hevur hann verið ein iðin avislesari, eisini av útlendskum avisum.

- Eg havi altíð skeitt eftir, hvat útlendsku ummælararnar av sjónvørpum og útvarpum hava upp á hjarta. Hesir miðlar, sum hava so stóra ávirkan á hvørt mansbarn í hesum landi, - danir t.d. hyggja eftir sjónvarpi 3 tímar dagliga, man stóðan ikki vera tann sama her, - eiga eisini at verða ummældir og viðmerktir í okkara egna blaðheimi, og serliga sendingarnar, ið eru framleiddar í Føroyum, sigur Jóhan Samuelsen.

Gekkurin og Globus

Næsti ummælarin í røðini er Annika Joensen. Hon er 30 ára gomul, uppvaksin í Klaksvík, býr í Havn, og er útbúgvin cand. mag. í enskum og søgu av Arhus Universiteti.

Seinasta hálva árið hevur Annika verið avloysari fyri seturskrivarar á Fróðskaparsetri Føroya, og er nú farn í starvið sum samskipari

av altjóðu ráðstevnuni um smátjóðir, ið verður í apríl.

- Av útlendskum tilfari í sjónvarpinum dæmar mær best filmir ella stuttar røðir - og allarhelst enskar. Langar røðir tími eg ikki at hyggja at, so tað eru fleiri kvøld, har eg ikki hyggi at sjónvarpi, tá Dagur og Vika er liðug.

- Heima halda vit Week-endavisen og har dæmar mær sera væl at lesa filmsummælini hjá Bo Green Jensen. Bogart við Ole Michelsen royni eg eisini altíð at siggja, men oftast ligga sendingarnar so seint, at eg noyðist at lata tað fara.

- Skal eg ávara um nakað av tí, eg kundi hugsað mær at skriva um, so verður tað um Gekkin og Globus. Onnur sendingin er beinleiðis keðilig og liggur í bestu senditíð - og hin er synd at kalla eina føroyska sending. Tað er betri ógjørt at skoyta hasar tveir setningarnar uppi á føroyskum.

- Hinvegin eru nógvar sendingar í Útvarpinum mæ dæmar væl. Vetrarbreytin er ein av favorittinum, men eisini ungdomssendingin Grugg hevur fingið meg at verði hangandi við lurtitíð. Tíðindasendingarnar eru nakað heilt fyri seg bæði í UF og SvF, so tað fáa helst eitt kapitull einaferð høvi býðst, sigur Annika Joensen.

Spenningsfilmir

Einar Petersen er best kendur sum krimihøvundur. Beint fyri jól gav hann triðju bók sína út, „Alicia er horvin“, sum er krimisøga fyri stór born og ung.

Einar Petersen gongur á 60. ári, er foddur og uppvaksin í Sorvági, og hevur meginpartin av lívi sínum arbeitt á sjónum. Sum ungur fekk hann júst um endan á slupptíðini og hevur annars í fjórðingsöld sígt á heimshovunum við farmaskipi.

Og ikki so loðið kanska dæmar krimihøvundinum tí

Sorvági væl spenningsfilmir og ljóðmyndir við spenningsi í sera væl.

- Eg siggi altíð Dag og Viku, allar føroyskar sendingar, og serliga tað, sum eru um veiðu og fuglalív. Filmir við spenningsi, til dømis um inspektor Morse eru ikki at forsmáa.

- Í Útvarpinum eru tað serliga Fimmarin og tíðindasendingarnar. Tilveran og líknandi sendingar plagi eg eisini at hoyra. Góðar útvarpsleikir og so sjálvandi Vetrarbreytina. Fótiból og annan ítrótt hvørki hyggi ella lurti eg eftir, sigur Einar Petersen, sum sigur seg fara undir ummælarateigin við opnum sinni.

Útvarpið heldur enn Sjónvarpið

Attanda bókina úr hennara hondum er júst komin út, „I morgin er aftur ein dagur“, ið er søgulig skaldsøga. Oddvør hevur skrivað átta bókur og umframt eru viðmerkingar og hugleiðingar hennara mangan at lesa í blaðnum. Viðmerkingar um dagsins mál og spurningar, ið nema okkum øll.

Oddvør er 57 ára gomul, er foddur og uppvaksin í Havn, og er útbúgvin orgelpelari. Hon spælir orgel í Havnar kirkju.

Hóast hon sigur seg hyggja alt ov lítið í sjónvarpi, hevur hon áður roynt seg sum ummælarar.

- Eg siggi Dag og Viku, Krosskast, Kvørnina og so dæmar - mær eisini væl franskar filmir. Men Útvarpið er oftari frá enn Sjónvarpið. Har dæmar mær væl at lurtu eftir Tilveruni, Vetrarbreytini og Á Sanganna veingjum, sigur Oddvør Johansen.

Miðlarnir sleppa veruliga at royna seg

Hann er mest kendur sum ein av frændunum og sum telvari, men nú skal hann royna seg sum ummælarar í Sosialinum.

Steintór Rasmussen er 38 ára gamal, er útbúgvin lærari og arbeiddur á Skúlanum á Ziskatrøð í Klaksvík.

- Meðan Útvarpið hevur fylgt meg gjøgnum barna- og ungdomsárinu inn í vaksnamannalívið, so kom Sjónvarpið sum ein fremm-

andur fuglur brestandi inn í gerandisdagin. Útvarpið eigur dagin og er eitt gott samtaluevni. Vit fáa gjøgnum hendan miðilin seinastu tíðindini. Og er einki av áhuga, so kunnu vit grenja um úrvalið av útlendskum tilfari, brúka kjaft um tey sum annars sleppa framat mikrofoni, hava meiningar um upplestarar og tíðindafólk, hata rimmarjassin, heimskvæðið ella kvøðuljómarar.

- Sjónvarp Føroya eigur kvøðið, men kravið er eftirhondini at ein tíðindasending ella annað føroyskt tilfar er á skránni. Føroysku miðlarnir sleppa veruliga at royna seg í framtíðini, tí kappingin um lurtarar og hyggjarar - ella skulu vit siga brúkarar av fjølmiðlum - fer helst at harðna munandi eftir aldaskiftið, sigur Steintór Rasmussen.

Reini ólitaði og kritiskir bóðskapurin

Sætti ummælarin í røðini verður Rigmor Dam, sum eru free-lance blaðfólk á Sosialinum, har hon dekkar Føroya Løgting og Tórshavnar Byráð. Hon er 27 ára gomul og er útbúgvin lærari. Seinastu tveir árin hevur hon verið bústandi í Keyptmannahavn, har hon í lestrartíðini starvaðist á Oyggjaskeggja í uml. 6 ár, m.a. sum blaðstjóri í 2 ár.

- Í sjónvarpinum dæmar mær væl reportagur um eitt hvørt, søguligt tilfar, enskar skemtisendingar, svenskar filmar og mentunarsendingar. Í Útvarpinum er fimmarin mín 'yndissending', tí hon sum einasta sending ger

nyttu av einastandandi møguleikanum hjá útvarpsmiðlinum, at draga inn lurtaran í sendingina. Hetta er ein sigur fyri fólkaraðið, at fólk sleppa ósensurerað framat eina mikrofoni, sum røkkur út um alt landið. Harumframt dæmar mær væl tíðindini í útvarpinum, tí tey sum oftast eru væl skipað og lögð fram á ein seriosan hátt.

- Eg orki ikki fyri demagogiskum viðmerkingum, opportunismu, ella journalismum, sum gera sínar egna niðurstøður til mál. Best dæmar mær tann reina ólitaða, men samstundis kritiska, bóðskapin, har tað er upp til móttakaran sjálvan at gera sína niðurstøðu. Hetta er eisini mitt egna mál sum blaðfólk, hóast tað altíð vilja vera fólk, sum fola seg yvirsæð ella mistolkað.

- At ummæla í Føroyum er torført. Vit eru ein lítill tjóð, har fólk kenna hvønn annan. Kortini er tað neyðugt at ummæla tað sum verður borið út, tí tað er einasti háttur vit kunnu gera varug við, hvat kundi verið gjørt betri. Men kritikurin skal vera sakligur og undirbygður, og hetta haldi eg mangan vantar ein ummælaraheimin - bæði í føroyskum og útlendskum miðlum. Fólk hava mangan fyri at blíva fornemað og taka kritikkin persónligt. So heilsar man ikki longur uppá viðkomandi - ella man skrivir eina langa verjuttalu, har greitt verður frá, at ummælarin hevur mis-skilt tilfarið, sum ummælt er. Hetta er synd - tí ætlanin við ummælinum er ikki at sápla nakran niður persónliga, men við kritiskum eggum at greina útkomma tilfarið og at gera sínar heilt subjektivu viðmerkingar til tað. Og tað vil altíð vera upp til hin einstaka at taka kritikkin til sín ella at lata vera, sigur Rigmor Dam.

Vit ynskja ummælaranum at vera vælkominn!

Nú fara seks ummælarar hvønn friggjadag at ummæla sendingar, sum verða sendar útvarpi og sjónvarpi, her í blaðnum. Edvard Nyholm Debes er ein teirra, sum ger sendingar í útvarpinum